24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6601 — 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 29 ՇԱՊԱՆ 1325 — 7 Octobre 1907 — 24me année № 6601

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Գրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԳԱՒԹԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ

Անաւասիկ քառավանկ բառ մը, որ մարդոց ամէնէն մեծ խէաւը կը կազմէ. երջանկութիւն։ Քաղաքակիրթ ու վայրենի ազգերն հաւասարապէս ետեւէդ կը վազեն, զբեղ բռնել կը կարծեն, զբեղ գտնել կը յուսան, բայց աննիւթ էա՛կ, միշտ անբեւեւոյթ կը մնաս. ըսէ՛ ինձ ո՞ւր ես դուն, պաշտելիս, բառարաններուն մէջ արդեօք։

Երջանկութիւնը կը փնտռես, ո՛վ մարդ, եկուր եսեւէս, ես կարող եմ քեզի ըսել թէ ո՞ւր կրնաս գտնել այդ անբեւեւոյթ զօրութիւնը։ Ապահով եմ թէ դո՛ւն, — ինչպէս քու նմաններդ, — պաղատած էք ասլտա ամէն ինչ ի սէր երջանկութեան։ Այո՛, վստահ եմ որ կ'աչխատիս գիշեր ու ցորեկ, կը ապառեռ ֆիզիքական ու բարոյական ուժերդ՝ գտնելու համար մի միայն երջանկութիւնը. ո՛վ յուսախաբութիւն, դարձեալ նպատակիդ չես հասնիր, ու անհուն ցաւով մը կը դիտես ոսկի երազներուդ ու յոյսերուդ մէկիկ մէկիկ փչրուիլը։ Այն ատեն, յուսահատութենէդ կրակ կտրած, կ'անիծես բաղդդ ու ճակատագիրդ, կ'անիծես հուսկ յեսոյ... կեանքը։ Այդ պարագային աւելի դժբախտ կ'ըլլաս, աւելի՛ արգահատելի ու դարձեալ քու նախկին վիճակդ կը փնտռես, երջանկութիւնը փնտռելէ ձանձրացած։ Միամի՛տ արարած, կ'արգահատիմ բոլոր հոգիովս քեզի ու քու նմաններուդ վրայ, և ինչ դժբախտութիւն ինձ համար՝ արգահատանքի առարկայ դառնալ։ Որքա՛ն մեծութիւն արգահատելի գթութիւնը, նոյնքան բարոյական անկումի անդունդին մէջէն, բանալով քու առջեւդ երջանկութեան ոսկի դուռները։ Կը ծիծաղի՞ս վրա՛ս, չէ՛, մտածելով որ դուն մարդդ բամբասկ դարձուցեր ես երջանկութիւնը գտնելու համար ու դարձեալ չես յաջողած, և ինծի պէս միամիտ մէկը կը յանդգնի երջանկութեան ճամբան ցոյց տալու քեզի։ Բայց չէ՛, հաւատա՛ ինծի, դի չեմ կասակեր, քեզի հետ գտած եմ երջանկութեան ճամբան, և ինծի պարտականութիւն պիտի նկատեմ հոն առաջնորդել ամէն անոնք որոնք կը փափագին։ Ահա այդ նպատակու՛ փոքրիկ եկայ այսօր՝ երբ լսեցի քու յուսահատական հառաչներդ, երջանկութիւնը փնտռելու քու յուսախաբութեանդ մէջ։ Կը տեսնեմ թէ կամաց կամաց կը սկսես հաւատ ընծայել խօսքերուս, ուրեմն պատրաստ եմ բանալու մատիտիրէն իմ սիրտս քեզի, տե՛ս թէ հոն ինչ դառնութիւններ կան, ինչ խեղդուած վիշտեր։ Բայց ինչո՞ւ դառնացնեմ երջանկութիւնս, տառապանքներուս վերիշու

կը ներկայացնեն՝ գաղղիերէն սորվիլն առաջին պայման կը դնեն, յանցաւորը մենք կ'ըլլանք, երբ կ'ըսենք. «Բանտիսպան մեզ»։ Ինչով կրնայ ապացուցանել Պ. Հատէբմով, թէ Թաթուլ օտարամոլութիւնը փայփայած ըլլայ...։

ԹԱՔՈՒԼ ՎԱՆԱՆԴԱՑԻ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Պատուհանի թիլ վարագոյրները երեմ ներկելու համար պէտք է քիչ մը քրքում (սանդրաճ) եփել կաթով և ասոր վրան աւելցնել պորշ կամ թերեւ քալայով ջուր, և ասոր մէջ թաթխել վարագոյրը. մնացածը յայտնի է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

Նիւ-Եորքն Թուրքի թերթերուն ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.

Մ. Նահանգաց պատերազմական նախարար Պ. Դոֆթի կողմէ երկուշաբթի օրը եղած յայտարարութիւնները մեծ ուշադրութեան առարկայ կ'ըլլան Մ. Նահանգաց մէջ, ուր միեւնոյն ժամանակ դիտել կը տրուի թէ Պ. Դոֆթ հարկադրուած է ընդունիլ որ ամպ մը գոյութիւն ունի Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի յարաբերութեանց մէջ։ Հիմա կ'ըսուի թէ այդ յայտարարութիւնները մտածել պիտի տան որ Պ. Դոֆթ Ճաբոն գացած ըլլայ՝ փոքրելու վերկոսումը մէկ քանի ամիսէ ի վեր Ճաբոնցիներուն կողմէ խզուած բանակցութեանց՝ երկու երկիրներուն միջև դաշնադրութեան մը կնքման համար, դաշնադրութիւն մը, որ ինչպէս Ամերիկացիները կը բացատրեն, յոյսուած մը կը պարունակէ դէպի Մ. Նահանգները ճաբոնական գաղթումը սեղմելու համար։ Պ. Դոֆթ, որ խաղաղասիրական պաշտօն մը կը կատարէ, այդ մասին բարեկամական տեսակցութիւն մը ունեցեր է Ճաբոնի պատերազմական նախարար Դեբուչի գլխաւորութեան հետ, և այդ կերպով, ինչպէս կը ծանուցանէ Ուաշինկդընէն Նիւ-Եորք Թայմզի ուղղուած հեռագիր մը, այդ փչալից խնդրոյն վրայ բանակցութիւնները վերսկսեր են։ Թաքիոի ամերիկեան դեսպանը, Պ. Դոֆթի մեկնելէն ետքը, այդ բանակցութիւնները պիտի շարունակէ։ Այդ խաղաղասէր ու լաւատես յայտարարութեանց հակառակ, Նիւ-Եորքի մէջ վանգատար կը նկատեն կացութիւնը։ Դիտել կը տրուի թէ Պ. Դոֆթ թէեւ Մ. Նահանգաց բարեկամական զգացումները յայտնեց Ճաբոնցիներուն, սակայն զգուշացաւ Ազգանուեանի ամերիկեան դեսպանը Խաղաղական Ովկիանոս գրկելու խնդրոյն վրայ խօսելէ և, Ամերիկացիներուն համար, այս առքումը, ի՛նչ որ ալ ըսուի պաշտօնապէս, պատերազմի միջոց մըն է որ հարկ դառուած է ձեռք առնել՝ իբրեւ պատասխան Ճաբոնի սեպ ընթացքին։ Ամերիկեան բարձր լրջանակներու և մանաւանդ նաւատորմիկներու մէջ համաձայնութիւն կը յայտնեն այդ միջոցին համար, նոյն իսկ հրապարակաւ յայտարարելով հանրութեան և լրագիրներուն մէջ։ Իսկիսկ Բուդ այդ մասին իսօսելով կ'ըսէ.— «Պէտք է չնորհաւորել Պ. Դոֆթը խօսած ճարտարութեան համար, սակայն ո՛րքան առեն որ պնդեն Ազգանուեանի զանազանութիւնները Խաղաղական Ովկիանոս առաքմանը վրայ, Ճաբոնի հետ ծանր կռիւի մը վտանգը գոյութիւն պիտի ունենայ։ Պ. Դոֆթ կրնայ երկուշաբթի օրուընէ աւելի աքանչելի առանձնակ մը ճառը արտասանել, բայց առանց պիտի չկրնան ծածկել այն իրողութիւնը թէ նաւատորմին ծրագրուած պտոյտը ամէն կողմ իբրեւ սպառնալիք մը կը նկատուի Ճաբոնի դէմ։» Իսկիսկ Բուդ բնաւ համակարծիք չէ նաւատորմին առաքմանը, որ սրդէն այդքան երկարատեւ պտոյտ մը կատարելու կարող վիճակին մէջ չէ, ինչպէս էր Ռուզվէլտէնի նաւատորմը՝ երբ Ռուսերէն Մայրագոյն Արեւելք ուղեւորեցաւ։

— Նիւ-Եորքէն Լոնտոնի լրագիրներուն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ամերիկեան նաւատորմին նշանաւոր ազատներէն Բուկլէն դեր-ծովակալը կարծիք յայտներ է որ Ճաբոն պատերազմի պատրաստութեամբ զբաղած է՝ իր բոլոր կորովամտութիւնը և իր բոլոր արիւններէն օգտուելով։ Ամերիկեան դեր-ծովակալը կը յայտարարէ թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պէտք է 750 միլիոն ռազաթի գումար մը յատկացնէ նաւատորմին՝ նաւաշներու թիւը կրկնապատկելու համար. նաև հարկ է խոշոր գործի ձեռնարկել։

— Պ. Դոֆթ երկուշաբթի օրը տեսակցեցաւ Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարար Հատայի դեսպանին հետ՝ Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջև յարաբերութեանց վիճակը քննելու համար։ Գլխաւորաբար նկատողութեան առնուեցան Ճաբոնցիներու գաղթականութեան և ամերիկեան ազգութիւնը ընդունելնալու վերաբերեալ խնդիրները։

Վանքաւէրի մէջ գաղթականութեանց մասին Բանասայի գործակալ Տօքթ. Մունրօ վերջերս, առանց կառավարութեան արտօնութեանը, անցագիր պահանջեց նոյն տեղը ժամանող Ճաբոնցիներէ։ Հրաման ստացաւ դադրեցնել դաշնադրութեան այդ բռնաբարումը։ Ճաբոնական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Նոսէ պաշտօնական պահանջագիր մը ներկայացուց կառավարութեան՝ այն վնասներուն համար որոնց ենթակայ եղան Վանքաւէրի վաճառականները՝ երեք շաբաթ առաջ տեղի ունեցած յարձակումներու պատճառով։ Վնասուց ամբողջ գումարը 30,000 ֆր. է և շուտով պիտի վճարուի։

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Լա Հէի Դեսպանախորհուրդին վերջնական վիճաբանութեանց առարկայ պիտի ըլլայ պարտաւորիչ իրաւարարութեան խնդիրը։ Առաջին մասնաժողովը երեքշաբթի օրը ընդունեց Պատոն Կիկեմի առղեկագրին այն մասը որ կը վերաբերի իրաւարարութեան կիրառման եղանակին։ Ճանաչուած ըլլալով լիազօրապէս նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի ամբողջ տեղեկագիրը, որ արդէն շատ մը քննադատութիւններու և փոփոխութեանց առարկայ եղած է։ Կարեւոր ճառեր պիտի արտասանուին պարտաւորիչ իրաւարարութեան և անոր կիրառման պարագաներուն վրայ։ Այդ է գլխաւոր կէտը, որուն վրայ կը վիճաբանի Դեսպանախորհուրդը։ Դերմանիա ընդդիմադիրներուն գլուխը կը դնուի և պելճիական պատուիրակ Պատոն Կիկեմոլ, տեղեկագրէ, այդ ընդդիմադիր փոքրամասնութեան մէջ կը դասուի։ Հիմա երկու կողմերուն մէջ պարտաւորիչ իրաւարարութեան թեր ու դէմ ազդեցութեան պայքար մը կայ, որ չանեկանութենէ և մեծութենէ զերծ չէ, և ուր պատասխանատուութիւնները բացորոշապէս կը սահմանուին։ Կարելի է թէ այդ պատասխանատուութիւնները տակաւին գոյութիւն չունին, սակայն, կ'ըսէ Թան, այնարտի կարծիքին հանդէպ աւելի ծանր հանգամանք մը պիտի տանան, երբ Դեսպանախորհուրդին ըրածը ներկայացուի։ Այդ է գլխաւոր պատճառը որ կը յապաղեցնէ Դեսպանախորհուրդին աւարտումը։ Բարիզի թերթը կը յաջէ.— «Այս վիճակը չի կրնար երկար առեն շարունակել։ լուծումը հարկեցուցիչ է, մանաւանդ անոր համար որ սկսած է քիչ մը ղղազդուելիս տիրել Դեսպանախորհուրդին մէջ։ Թէեւ կացութիւնը առայժմ անպատասխան է, սակայն օգտակար է կորգադրութիւն մը ընել։ Հաւանական է որ պարտաւորիչ իրաւարարութիւնը 33էն 34 ձայնի մեծամասնութիւն մը գոյացնէ՝ նոյն իսկ 35. վեց կամ եօթը պատասխանութիւններ, որոնց մէջ կան գերման, աւստրիական, հելլէն, ռուսմէն ու պելճիական պատուիրակութիւնները, հակառակ քուէ պիտի տան, մինչդեռ Զուիցերիա ու Ճաբոն ձեռնպահ պիտի մնան։ Հաւանական է նաեւ որ պարտաւորիչ իրաւարարութեան խնդիրը կարգադրուի Իտալիոյ իրաւախոհական մէկ առաջարկութեամբը։ Դեսպանախորհուրդը մէկ քանի լիազգումար նիստեր պիտի ունենայ՝ ձեռք բերուած արդիւնքները արձանագրելու համար։ Միայն նիստ մը պիտի յատկացուի չեղքերու իրաւունքներուն և պարտականութեանց վերաբերեալ խնդիրներուն, մանաւանդ պատերազմիներու նաւերուն չեղոք նաւանգիստներ մնալու հարցը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Նովոյէ Վրեմիա կը զբաղի Մայրագոյն Արեւելքի մասին Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջև կնքուած համաձայնութեան քաղաքական հետեւանքներովը. Նաեւ այն փափուկ կացութեան մասին, որուն մէջ Ռուսիա, վերոգրեալ համաձայնութեան բերմամբ, կը գտնուի Դերմանիոյ հանդէպ։ Ռուս թերթը ցոյց կուտայ վերջին քսան տարիներուն Գերմանիոյ մէջ ընդհանուր ճարտարարուեստին ստացած զարգացումը, մանաւանդ մեռաղարտնութեան ճարտարարուեստին։ Նովոյէ Վրեմիա կը յաջէ թէ ընակիչներու աճումը կը հարկադրէ Դերմանիան չահատնուներ գտնել երկրէն դուրս և գաղթային գործօն քաղաքականութիւն մը գործադրել։ Ռուս թերթը կը յաջէ.— «Անգլիա-գերման հակառակութեան այս կրկին պատճառը առաջնորդեց թշնամութեան երեւոյթներու, որոնք յաճախ կրկնուեցան վերջին տարիներու մէջ։ Զինուորականներ նկատողութեան առին անոնց հետեւանքները։ Այս առթիւ պատեհ է յիշել գերմանացի ֆոն Էհէլտյայմ զօրավարին ուսումնասիրութիւնը՝ Անգլիոյ մէջ զինուոր ցամաք հանելու կարելիութեան վրայ։ Այդ ուսումնասիրութեան եզրակացութիւնը այն է թէ պատերազմի յայտարարութեան մը պահուն եթէ Գերմանիա իր տրամադրութեանը տակ առնէ աւելորդական չոգենաւերը, երեսուն ժամուան մէջ կրնայ հարիւր հազար զինուոր ցամաք հանել Անգլիոյ մէջ։ Հակառակ ձեռնարկ մը՝ այսինքն Անգլիոյ կողմէ Գերմանիոյ մէջ զինուոր ցամաք հանելու պարագան արգիլուած է բրիտանական զինուորական զօրութեանց համար. ելեղերներու պաշտպանը չի կրնար մեծ վնաս մը պատճառել Գերմանիոյ, որ ցամաքային ընդարձակ սահմանագիծներ ունի։ Ուրեմն պատերազմի ատեն ամէնէն աւելի Անգլիա վտանգի տակ պիտի գտնուի։ Ռուսիոյ գալով, անգլեւգերման հակառակութեան մէջ խիստ կարեւոր ու սահմանագլուխ տարր մը միայն կրնայ տեսնել։ Անգլիոյ հետ Ռուսիոյ մերձեցումը Ռուսիան կը պարտաւորեցնէ ուշադրութեամբ հետեւելու անգլեւգերման այդ ահագին մրցումին բոլոր երեւոյթներուն։»

Պ. ՌՈՒԶՎԷԼԴԻ ՄԷԿ ՃՍՐԸ

Նախագահ Պ. Ռուզվէլդ երեքշաբթի օրը Բէօքուք (Այսուա) ժամանեց՝ Մ. Նահանգաց կեդրոնին մէջ պտոյտներ կատարելու պահուն՝ Միսիսիպիի չորրորդ ջրանցքներ շինելու ծրագիրը պարզելու համար, որով նաւարկութիւնը պիտի ապահովէ Մեքսիքայի ծովածոցին և մեծ լիճերուն միջև։ Նաւագնացութեան այդ ներքին ճամբան պիտի մրցի երկաթուղիներուն հետ։ Պ. Ռուզվէլդ այդ առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Ունկնդիրներուն մէջ կային կառավարիչները քաղաքներ նահանգներու, որոնք կը շահագրգռուին այդ ծրագրով։ Պ. Ռուզվէլդ իր բանախօսութեան մէջ նորէն ձեռք առաւ դրբսդներու խնդիրը, և ըսելէ յետոյ թէ ամերիկեան կառավարութեան հիմը կը կազմէ օրէնքներու անթերի գործադրութիւնը, յարեց.

«Ժամանակէ մը ի վեր երբեմն կը պահանջեն ինձմէ օրէնքը չգործադրել կարգ մը խիստ հարուստ անձերու նկատմամբ, վասն զի այդ կարդի որ և է միջնամուտիւն ինքնակար պիտի բլլայ երկրին առեւտրական զարգացումին, քանի որ խուսնագ մը առաջ պիտի բերէ։ Այս պահանջումը ըրին նոյն իսկ լուրջ անձեր։ Այդ հարցը պայծաղնող լրագիր մը մեծամարտնա անձնաւորութեան մը մէկ յայտարարութիւնը հրատարակեց՝ յայտնող թէ սեղմանաւորական կարծեցեալ սկսրութիւնը բացարձակապէս արդիւնք է նախագահին ունեցած մտադրութենէն՝ պատժելու օրէնքը բռնադարձ սեղմանաւորական մեծ չանեցը։ Չեմ ընդունիր որ այդ բլլայ առեւտրական դժուարութեանց գլխաւոր պատճառը, բայց կենայ բլլայ որ յանկարծական պատճառ մը կազմէ։ Եթէ այդպէս է, բարեկամներս, պէտք է դայն ընդունիլ թէեւ անհաճոյ, բայց անխուսափելի արդիւնք մը այն՝ քաղաքականութեան որ պիտի պահպանուի, օրէնքի առեն որ չարունակեմ պաշտպանելու թիւնս։ Լաւ ընթացք մը ունեցողները վախնալիք բան մը չունին, սակայն անոնք, մեծ ու փոքր, օրենքի հակառակ կը գործեն, դատարանի պիտի յանձնուին։» Պ. Ռուզվէլդ յետոյ գնաց ճամբով մեկնեցաւ դէպի Սէն-Լուի։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՎՃԻՌԸ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԻ ՎՐԱ

Միլանի Օլիմբիա-Թատրոնին մէջ ժամանակ մը ի վեր անուն հանած է Լիսիա Գօրլի անուն դերասանուհի մը, իբրեւ բրիմասօնա։ Այս կինը սովորութիւն ունէր իր ժարմնոյն հրապոյրներն չծածկել հանդիսատես հասարակութենէն, վասն զի ըլլալով թէ չպիտի գանուէր մէկը, որ քննադատելի կէտեր նշմարելով անոնց վրայ, չափազանցութիւն հասարէր իր յանդգնութիւնը։ Այս մասնաւորով, ֆրանսական թեթեւաթարշ զբաղեցումներու մէջ գրեթէ կիսամերկ կ'երեւէր հասարակութեան։ Այդ տեսակ թատրոններու յանախորդները, բնականաբար, ծարաւեղ «մաքրակրօն» անձեր չեն, և գիտեն թէ այդ վայրերու մէջ դեր կատարող «արուեստագիտուհի»ները բացարձակապէս «օրտեսած» վարեմի դերասանուհիներ են, որոնք զանազան չարտերով ձեռք բերել կ'ուզեն իրենց երբեմնի գեղեցկութեան յաջողուած քները, և այս մտածումով նեղրոգամիտ կը գտնուին անոնց քիչ մը չափազանց համարձակ ցուցադրութեանց։ Բայց այս անգամ կ'երեւի թէ ներզգամա հասարակութեան համբերութիւնը սպառած է։ Անցեալ չարթնա նոյն թատրոնին մէջ գիշերանոցի վրան բաց զուեստ մը կը ներկայացուէր, որուն մէջ առաջին արարածին, իբր թէ արթնանալով, անկողնէն վար կ'իջնէր, յոյժ թափանցիկ շղաչէ շապիկ մը հագած վիճակին մէջ։ հասարակութիւնը փոխանակ ծափահարելու արուեստագիտուհին առաւօտեան զարթօնքի յանկուցիչ չարժումներն ու երեւոյթը, խուլ քրթմնջիւններով ընդունեց այդ տեսարանը, որ բարեխղճաբար չուտով փոխուեցաւ։ Երրորդ արարածին մէջ սակայն, ուր քաղնէքի սրահը կը ներկայացուէր և վարագոյրին վերցուած առեն օրիորդ Պոդէլի, իր ազախոներէն շրջապատուած, և քաղնէքի պարելուղով մը հեն գալով, հագիս ուսերէն վար թողած էր զայն և լոգարան մտած, հանդիսատեսները վիրաւորուելով իրենց պարկեշտութեան մէջ, մասերան սկսան սուլել և ներկաներէն մէկին ալ սպառնական ձայնով պոռաց «օրիորդ, մի՛ անարդէք հասարակութիւնը», որուն հետեւեցաւ ոգեշնչուած ծափահարութիւն մը, և ամօթահար արուեստագիտուհին անշարժ մնաց իր լոգարանին մէջ, և որովհետեւ թաղը չարունակել կարելի չէր, մինչեւ որ դերասարար օրիորդը լոգարանէն դուրս չելլեր, վարագոյրն իջուցուեցաւ, այդանելով թատրոնի տեսարանը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Բրէվէզայի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Դայսէրիի գաւառին ընդհանուր դատախազի օգնական Ծէրիա էֆ., որուն յաջորդեց ոմիսը Մուսթաֆա Փաշա գաւառակին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մուսթաֆա Աչիր պէյ։ Անոր ալ յաջորդեց Սալիհան Եէրի գաւառակին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Սաղրի պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Իւլայի երկրորդ ատեանարուեցաւ Պէյրութ-Դամասկոսի երկաթուղիի Ընկերութեան գոմիսէր Ամէտ Ծէմի պէյի։ Միւթէմաիզի ատենական՝ Բեդերպուրկի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Ճէվատ պէյի։ Սանիէի ատենական՝ առեւտրական ու հանրօգուտ լիսնութեանց նախարարութեան խճաղիներու քննիչ ճարտարագէտ Բէնան պէյի։

ՊԱՏՏԱՆԱՆԵՆՑ. — Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ Կայս. Պալատան բժիշկներէն Գերիգ Նուբէտեան փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սեօլիւլի Կայս. չոգենաւին առաջին մեքենավար գնդապետ Մուսթաֆա պէյի։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՍ. ՀԷԻ մէջ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդն օսմ. պատուիրակները, վեհ. Սուլթանին Մենդեան տարեդարձին գիշերը չգեղ հացկերոյթ մը տուեր են։ Ներկայ գտնուեր են օսմ. պատուիրակութեան անդամները, Լա Հէի օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաները, Հոլանդա զբաղնուող օսմ. հիւպատոսները և այլն։ Նուագածուներու խումբ մը անընդհատ նուագեր է։ Բարեմաղթութիւններ եղեր են վեհ. Սուլթանին համար։

ԿԱՅՍ. ԾՆՈՐՔ. — Կայս. Իրաք մը հրամայեց օրինական քանակութենէն աւելի ամաթոչակ յատկացնել՝ աւազակներու հալածման ու ձերբակալման պատճառ մեռած երկու ասանպետներու և երեք զինուորներու ընտանիքներուն։

ԿԱՅՍ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ. — Շաբաթ օրը տեղի ունեցաւ զինուորական, ցամաքային ճարտարագէտներու, բժշկական, քաղաքային ճարտարագէտներու, ռնանաղուական ու դեղագործներու Կայս. վարժարաններէն առաջին ու երկրորդ հանդիսացող շրջանաւարտներուն չնորհուած ոսկի ու արծաթ չքադրամներու բաշխումը։ Կայս. Իրաքի մը հրամանով, ներկայ էին Կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Ապտուլլա փաշա և Կայս. Պալատան քաղաքագարներէն Ձեվատ պէյ, որոնք Կայս. բարեւները հաղորդեցին ուսուցիչներուն և ուսանողներուն, ամենքն ալ «Բարիշանըմ չօք եաշա» գոչեցին։ Ներկայ էին նաեւ Թնդանօթաձգանի վերատեսուչ Զէքի փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ։ Շքադրամներու բաշխումէն ետքը, բանախօսութիւններ արտասանուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան վեհ. Սուլթանին համար։

— Նաւային վարժարանին մէջ ալ, երէկ, միեւնոյն հանդէսը կատարուեցաւ։

ԳՈՒՐՄԱՆԵՐՈՑ դեսպանի փոխանորդ Պ. ֆոն Քիաբլէն Վանթէր, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՍԻՄԻՆԻ բնակիչներուն և Աշիրէթներուն զանազանէն տասը հոգի, Կայս. Իրաքի մը հմամանով, Աշիրէթներու վարժարանը պիտի ընդունուին։ Նաեւ ամաթոչակներ պիտի յատկացուին անոնց։

ԳՈՆԻՈՑԻ կէսսակալութիւնը գրեց ներքին գործոց նախարարութեան, որպէս զի Ագսէրայ գաւառակին մէջ Օսմ. Պանքայի ճիւղ մը հաստատուի, ինչպէս Ագէյէր գաւառակին մէջ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՐՈՑԻՆ Ալաչէհրի ճիւղին Տնօրէնի փոխանորդ Պ. Բարատարելը Քէօթահեայի ճիւղին Տնօրէն կարգուեցաւ փոխանակ Պ. Վարլամիտիի, որ Ինկիւրիի ճիւղը փոխադրուած է։

ԻՆԳԵՆՇԵՐԻ ԿԱՌՈՒ. — Հալաբլէի երկրագործական վարժարանէն մինչեւ Այսթէֆանոսի երկաթուղիի կայարանը կատարուող երթեւեկութեանց համար որոշուեցաւ ընդնայարտ կառքեր գնել, վասն զի հիմակուան կառքերուն համար ծախսուած երեք հարիւր ոսկիին նուազ ծախք պիտի ըլլայ։

ԱՆՏԱԿԻՈՅԻՆ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ գաւառներու անառներէն փայտ կարելու գործը անհաճներու յանձնելը անյարմար է, պէտք տեսաւ որ այդ մասին որոշում մը արարուի։

ԳՈՐՄԱՆԻՈՅ մէջ մեռած անձ մը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, հինգ հազար ոսկի կտակած էր՝ օսմ. երկիրներէն ամէն տարի ուսանող մը զրկելու Գերմանիա՝ իր ուսումը կատարելագործելու համար։ Նաև որոշուած էր որ կրթական նախարարութիւնը այդ դումարին վրայ յաւելում մը ընելով ամէն տարի երկու ուսանող զրկուին։ Այս տարի քաղաքային ճարտարագէտներու վարժարանէն առաջին հանդիսացող Օսման պէյ, Սէլանիկի նահանգին մարգահամարի առաջին քարտուղար Ֆայլը էֆ.ի որդին ու Դարձրնի գայմագամ Ասիլ պէյի եղբայրը, վերոգրեալ դրամով Գերմանիա պիտի զրկուի՝ իր ուսումը կատարելագործելու համար։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ մէջ մտերս պիտի սկսին տեղւոյն թրամվայիները երկրպագանի վերածելու շինութիւնները։ Երեք-չորս ամիս հետը երթեւեկութիւնները պիտի սկսին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱՆԱՆ վարչութիւնը որոշեց մինչեւ 1500 զրուշ ամաթոչակ տասցող պաշտօնեաներու ամաթոչակին վրայ հարիւրին քսանչինգ աւելցնել և անկէ աւելին համար ալ հարիւրին քսան։

ՄՈՒՍՏԱՖԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ նոյն նահանգին այս տարի 200,000 ոչխար պիտի զրկուին Կ. Պոլիս։

ՓԱՐԻՁ ԵՒ ԱՂՏՈՒՆ. — Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան կողմէ բերել տրուելիք 90,000 չէքի փայտերէն 280 չէքի ժամանելով Օսուն Դարբա տարուեցան։

— Անցեալ օգոստոս ամսուն զանազան կողմերէ Կ. Պոլիս բերուած են 15,896 չէքի փայտ և 16,610 օխա ածուխ։ Տակաւին զանազան նաւամատոյցներ պարտատ կան 30,148 չէքի փայտ և 6550 օխա ածուխ։

— Իզմիրի գաւառին նաւամատոյցներէն ամսոյս առաջին չարթուն Կ. Պոլիս բերուած են 4484 չէքի փայտ և 671,000 օխա ածուխ։ Պատատատ կան 2190 չէքի փայտ ու 890,000 օխա ածուխ։

— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, անառաներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութիւնը Պոլսի ու Իզմիրի անառներէն 120,000 չէքի փայտ կարել տուած է. առանց մէկ մասը ծովերէն փոխադրուած է և մնացածն ալ հետզհետէ պիտի փոխադրուի։ Երկու խոշոր չոգենաւեր, 3-400 թոնս տարողութեամբ, նոյն տեղերու նաւամատոյցները պիտի զրկուին՝ այդ փայտերը չուտով Կ. Պոլիս փոխադրելու համար։ կան նաև զանազան նաւեր՝ փայտ փոխադրելու համար։

ՀԱՆՐԱՊԵՏԻՆ ԱՕՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ Ռուսիոյ մէջ Վոլգայի կողմերը քաղէրա կը տրէ, նկատելով որ վարակեալ վայրերէ ուխտաւորներ Կ. Պոլիս կուգան անվատաւար և նկատելով որ Սինոպի մաքրանոցին մէջ առողջապահական միջոցներ թէև ձեռք առնուած են, սակայն իրրեւ նախապահպանութիւն հարկ է հսկել հանրային առողջապահութեան վրայ, ուստի այս մասին սա որոշումները առաւ.— Փոքոցները և հանրային վաճառատեղները մաքրուին, թաղերու մէջ և պարապ գետինները վրայ աղտոտութիւններ չթափուին, խանութներու և ընտանիք չունեցող անձերու բնակութեան յատկացուած տեղերու մաքրութիւնը մեծ հոգ տարուի, համաճառնումը արգիլուի. տնտա ու փտած պտուղներ չվաճառուին. նաեւ հանրային ճեմիչները միշտ մաքուր պահուին։

«ՊՈՏԻ» ԵՒ «ՍԻՄԻԹ».— Բաղդատպետութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Բամաղանի առթիւ ծախսուելիք «բիէչ»ներուն և «սիմիթ»ներուն համար հետեւեալ գիները որոշուած են.— Հացագործներու և միայն հաց պատրաստող «սիմիթ»ներու կողմէ պատրաստուելիք կլոր ու առաջին կարգի «բիսէ»ներու զուտ 520 կրամը, եփուելէն պակաս 14 կրամը զեղչելէ յետոյ, 40 փարայի պիտի ծախսուի, իսկ զուտ 260 կրամը, 7 կրամ զեղչելէ ետքը՝ 20 փարա։ Հացագործներու կողմէ հացի ալիւրով պատրաստուած «բիսէ»ներն ալ 20 կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ 780 կրամը՝ 40 փարա։ Հացագործներու և միայն հաց պատրաստող «սիմիթ»ներու կողմէ հացի ալիւրով պատրաստուած «բիսէ»ները, 10 կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ 390 կրամը՝ 20 փարա։ Ուրիշ «սիմիթ»ներու և «պէօրէք»ներու կողմէ պատրաստուած առաջին տեսակ ու կլոր «բիսէ»ները, 14 կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ 600 կրամը՝ 40 փարա և 7 կրամ զեղչելէ յետոյ զուտ 300 կրամը 20 փարա։ «Սիմիթ»ներու և «պէօրէք»ներու կողմէ պատրաստուած երկայն, եփուն, բարակ և առաջին կարգի «բիսէ»ները, 24 կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ 590 կրամը՝ 40 փարա և 12 կրամ զեղչելէ ետքը, 295 կրամը՝ 20 փարա։ Մանդամայն ատոց կողմէ հացի ալիւրով պատրաստուած «բիսէ»ները, 12½ կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ 487½ կրամը՝ 20 փարա։ «Սուսամը սիմիթ»ներն ալ հատը 61 կրամ և 16 հատը, 24 կրամ զեղչելէ ետքը, զուտ հազար կրամ՝ այսինքն մէկ քիլօն 4 զրուշի հաշուով, իսկ «եաղլը սիմիթ»ներուն համար հարկ չէ դատուած գին մը սահմանել, վասն զի թէ՛ տեսակը չատ է և թէ պատրաստութեան եղանակները իրարմէ կը տարբերին։

ԱՇՏԸՆԻ նահանգէն այսօրեայ Աշէքանդրիա զրկուելիք ոչխարներուն արտաքսումը աբգիլուեցաւ, որպէս զի այդ ոչխարները Կ. Պոլիս բերուին։

ԿԱԼՈՒԱՆՏԱՆԱՆՑ ՑՈՒՐԲԸՐԸ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց պէք եղած տեղերը, որպէս զի կառավարական պաշտօնեաներու և քարտուղարներու կալուածական տուրքէ ունեցած պարտքերը անոնց ամաթոչակներէն վար դրուին։

ԻՐԱՔԻՈՒԹԻՒՆԱՆ վարժարանին մէջ ազգային օրինաց և ծովային վաճառականութեան ուսուցիչի օգնական կարգուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան «Մլիւիմմէ»ի Տնօրէնի օգնական Ալի պէյ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մեծանարգ Պ. Տըլիվ, երէկ, Բարիզէն Կ. Պոլիս ժամանեց ինքնաշարժ կառքով, և երէկ այցելութիւն տուաւ Ցրանսայի դեսպան Պ. Բոնսթանի։

ՄԱՆՇՈՒԱՑԻ կառավարիչ Մէհմէտ Ղալիպ պէյ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց արձակուրդով։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ մասնագէտներու մարմնոյն չորրորդ ճիւղին քննիչ Վահան էֆ. Սուրէնեան Լիտիէ ժամանեց, պաշտօն ունենալով Դերգեքիլիսէի այգիներուն մէջ երեւան եկած օրթալուիճին նկատմամբ քննութիւն կատարել, վարակեալ այգիներուն քարտէսը պատրաստել և սամերիկեան օրթաստնկերու համար եղած պէտքին քանակութիւնը ճշդել։

ՀԱՅՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Իզմիրի մէջ վերջերս մեռեր է Թուրք կին մը՝ հարիւր տասը տարեկան։

ԽԱՐԲԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆ. — Սիրքէճիի շրջակայքը Էնկիւրի խանին 9 թիւ օնեակը հաստատուած Պէտրոս Համբարձումեան անուն անձը, կ'ըսէ Իզատ, իբրեւ թէ Լոնտոնի ու Զիքակոյի մէջ բնակող երեւակայական երկու անձերու մէջեւ քաշուած և Լոնտոնի մէջ ընդունուած ու «ճիրօ» եղած հազար անգլիական ոսկիներոց փոխանակագիր մը կը պատրաստէ. դարձեալ իբրեւ թէ իրեն «ճիրօ» եղած ըլլալէն օգտուելով, նախապէս Սէքիր Բարմաք խանին մէջ յանձնակատարութիւն ըրած և յետոյ այդ գործը թողած Ավրամիտիս անուն անձը գտնելով, ինք ալ այս վերջինոյն «ճիրօ» կ'ըսէ. յետոյ Կալացի Ռուպէնդեան պանքան զրկելով, հոն զեղչել կուտայ։ Բիչ ետքը պանքան քննութիւն կատարելով կը հասատատ թէ ո՛չ Լոնտոնի և ոչ ալ Զիքակոյի մէջ այդ տեսակ անձ մը գոյութիւն ունի։ Ամբաստանութեան կողմէ ալ նոտարութեան կողմէ պաշտօնական քննութիւն կատարուելով կը հաստատուի թէ փոխանակագիրը ո՛չ քաղող, ո՛չ ընդունող և ոչ ալ «ճիրօ» ընող կայ, որով եղած գործողութիւնը պարզապէս խարեբայութիւն մը ու խարդախութիւն մըն է. հետեւաբար նոյն պանքային կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչ Տավուտ Ռասօ էֆ.ի միջոցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմում կ'ըլլայ։ Շաբաթ օրը դատական ու ոստիկանութեան նախարարութեան դիմում եղած է՝ այդ երկու անձերը օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկելու համար։ Խնդիրը յանձնուած է հարցաքննիչ Մէմատեան պէյի, որ հարցաքննութեան պիտի ենթարկէ ամբաստանեալները։

ՊՍԱՆԱՀԱՑՆԵՐԸ. — Կէսիկ Փաշա բնակող Շեվգը փաշա, առջի իրիկուն, Մարմարաճբլաթի կողմը չագանակ գնած պատուն, քսանհատներ չորթեցին անոր քսակը, որ կը պարունակէր չորս հատ հինգ ոսկինոց պանքնոտս, չորս օսմ. ոսկի, վեց մէճիտիէ, կէս անգլիական ոսկի և երկու զարդի ոսկիներ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով խուզարկութեան ձեռնարկեց։ Գոլոյց զանազան տեղերը մէկ քանի քսակահատներ ձերբակալուեցան, երբ անցորդներուն գրպանները կը խառնէին։

ԴԱՍԻՆ ԻՆՆԱՆ. — Իլուպի Տէօքմէճիէրը Թաղին մէջ Ամէտ անուն եօթը տարեկան տղայ մը, գերեզմանատան մը մէջ Թղթերի մը վրայ եղած էր, երբ ասոր կոտրելով վար ինկաւ և գերեզմանի մը շուրջը գտնուած երկաթէ վանդակորմին սուր ծայրերը ծոծրակը մխուելով ծանր բպէ

զին, լսելով պատուիրակներուն նոյն քաղաքը ժամանումը, լեցուեցան Ս. Նշանի վանքը, և բարի գալուստ մաղթելով պատուիրակներուն, Տ. Վանքամ Արքեպ.ի հայրական օրհնութիւնները ստացան։

Սակայն Եափա չպիտի մեկնէր և Մէրսին պիտի ուղեւորէր. այս պատճառու պատուիրակները փոխադրուեցան նոյն օրը իրիկուան ժամը 8ին Պէյրութէն Եափա մեկնող Մէսաժրի բնկերութեան խիստ շքեղ և խոշոր Բորբուկալ շոգեւնաւը, որով յաջող ճամբորդութենէ մը ետքը, սեպտեմբեր 12/25ի առաւուն, ժամը 6ին (Ր. Ե.) հասան Եափա։ Մովը հանդարտ էր ու կը փայլէր յասակ հայելիի մը պէս։ Շողենաւին մէջ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Գասպարեանցին կողմէ պատուիրակները դիմաւորուեցին Եափայի վանուց տեսուչ Տ. Սիմոն վրդ. Թէլեան և Երուսաղէմէն մանաւանդաբար զրկուած օգնական Թարգման Սմբատ վրդ. Գալպակեան և Եափայի Թարգման Յակոբ էֆ. Դէսրգեան, որոնք վանքին նաւակով պատուիրակները ցամաք առաջնորդեցին և ուղղակի Ս. Նիկողայոսի վանքը տարին, ուր մանաւանդ սենեակներ յատկացուած էին հիւրերուն համար։ Եափա առեւտրական խիստ բանուկ նաւահանգիստ մըն է, ուր բազմաթիւ վաճառք կը բերեն առեւտրական նաւեր և ճամբորդներ կը հասնին ամէն օր։ Պատուիրակները գիշերեցին Եափայի մէջ և յաջորդ օրը Տ. Վանքամ արքեպիսկոպոս և Սրբոց էֆ. Յէսճեան վարդապետներու առաջնորդութեամբ պտոյտ մը կատարեցին քաղաքին մէջ։ Եափայի հեռաւոր մէկ ծայրը կը գտնուի Ռուսաց հոյակապ եկեղեցին և վանքը՝ պարտէզներով շրջապատուած։ Գերմանացւոց եկեղեցին ու դպրոցը, Ֆրանսացւոց դպրոցն ու հիւանդանոցը, որոնք ամէնքն ալ փառաւոր և նոր շէնքեր են, գեղեցիկ պարտէզներով շրջապատուած և ազատի տեսնուելու։ իսկ հին շէնքերուն մէջ նշանաւոր են Հայոց, Յունաց և Լատինաց վանքերը և անոնց հսկայ ու փառաւոր կալուածները։ Նոյն օրը առաւն Վեհ. Սրբս էֆ. Յէսճեան այցելութիւն տուաւ Եափայի գայմագամ Վեհմ. Ասաֆ պէյի, որ յաջորդ առաւն փոխադարձ այցելութեան եկաւ և Տ. Վահրամ արքեպիսկոպոսին ետս այցելութիւն մը տուաւ։

Սեպտ. 13/28ին պատուիրակները Տ. Սիմոն և Տ. Սմբատ Վ.ներու ուղեկցութեամբ, կէս օրէ վերջ մեկնող կառաքսիրով ճամբայ ելան դէպի Երուսաղէմ։ Զօրս ժամուան ուղեւորութենէ մը ետքը Երուսաղէմ հասան և կայարանին մէջ ընդունուեցան Միաբանութեան երիցագոյն անդամներուն կողմէ, զորս յատկապէս զրկած էր Տ. Յարութիւն Ս. Պարիարքը։ Պատուիրակներուն կայարանին մէջ բարի գալուստ մաղթեցին նաև Ղպտիներու եպիսկոպոսին ներկայացուցիչը, Խրիմեանի կողմէ զրկուած կրօնաւոր մը և աշխարհական մը։ Պատուիրակները կառքերով առաջնորդուեցան Ս. Յակոբեանց վանքը, ուր թափօր մը կազմուելով նախ Տաճար առաջնորդուեցան և իրիկուան մութը ամէն կողմ պատած էր արդէն երբ դպիրները «Հրաշափառ» չարականը երգեցին ի պատիւ եկեղեցական բարձրաստիճան պատուիրակին։ Սովորական սաղմոսի ընթերցումներէ յետոյ, Տ. Վահրամ Սրբազան հակիրճ բայց ազդու քարոզ մը խօսեցաւ, ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար և պարզելով պատուիրակներու պաշտօնի բնութիւնը, յորդորեց ներկայ միաբանները սիրով և համերաշխութեամբ գործակցելու պատուիրակներուն, որպէս զի անոնք, ինչպէս ուրախութեամբ երուսաղէմ հասան, նոյն ուրախութեամբ Պոլիս վերադառնան, շնորհիւ Վեհ. կայսեր իրագործելով կեդրոնական Պարլամանի տեսնուելու։ իսկ հին շէնքերուն մէջ նշանաւոր են Հայոց, Յունաց և Լատինաց վանքերը և անոնց հսկայ ու փառաւոր կալուածները։ Նոյն օրը առաւն Վեհմ. Սրբս էֆ. Յէսճեան այցելութիւն տուաւ Եափայի գայմագամ Վեհմ. Ասաֆ պէյի, որ յաջորդ առաւն փոխադարձ այցելութեան եկաւ և Տ. Վահրամ արքեպիսկոպոսին ետս այցելութիւն մը տուաւ։

Սեպտ. 13/28ին պատուիրակները Տ. Սիմոն և Տ. Սմբատ Վ.ներու ուղեկցութեամբ, կէս օրէ վերջ մեկնող կառաքսիրով ճամբայ ելան դէպի Երուսաղէմ։ Զօրս ժամուան ուղեւորութենէ մը ետքը Երուսաղէմ հասան և կայարանին մէջ ընդունուեցան Միաբանութեան երիցագոյն անդամներուն կողմէ, զորս յատկապէս զրկած էր Տ. Յարութիւն Ս. Պարիարքը։ Պատուիրակներուն կայարանին մէջ բարի գալուստ մաղթեցին նաև Ղպտիներու եպիսկոպոսին ներկայացուցիչը, Խրիմեանի կողմէ զրկուած կրօնաւոր մը և աշխարհական մը։ Պատուիրակները կառքերով առաջնորդուեցան Ս. Յակոբեանց վանքը, ուր թափօր մը կազմուելով նախ Տաճար առաջնորդուեցան և իրիկուան մութը ամէն կողմ պատած էր արդէն երբ դպիրները «Հրաշափառ» չարականը երգեցին ի պատիւ եկեղեցական բարձրաստիճան պատուիրակին։ Սովորական սաղմոսի ընթերցումներէ յետոյ, Տ. Վահրամ Սրբազան հակիրճ բայց ազդու քարոզ մը խօսեցաւ, ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար և պարզելով պատուիրակներու պաշտօնի բնութիւնը, յորդորեց ներկայ միաբանները սիրով և համերաշխութեամբ գործակցելու պատուիրակներուն, որպէս զի անոնք, ինչպէս ուրախութեամբ երուսաղէմ հասան, նոյն ուրախութեամբ Պոլիս վերադառնան, շնորհիւ Վեհ. կայսեր իրագործելով Կեդր. Վարչութեան եւ ազգին իրենց վրայ դրած յոյսերն ու իղձերը։ Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջը դարձեալ թափօր մը կազմուելով պատուիրակները առաջնորդուեցան Պարիարքարանի մեծ դահլիճը, ուր անոնց կը սպասէր վեղար ի գլուխ իր Սթոռին առջեւ կեցած Երուսաղէմի ծերունազարդ պատուական Պարիարքը Տ. Յարութիւն Արքեպիսկ.։ Տ. Վահրամ Սրբազան մօտենալով Ն. Ամենապատուութեան, յուզեալ չեշտերով Պոլսոյ Ամեն. Ս. Պարիարքին և Կեդր. Վարչութեան անդամոց յարգալիր ողջոյնները հաղորդեց և յետոյ Տ. Յարութիւն Ս. Պարիարքի Ս. Աչը համբուրել ուզեց և սակայն ծերունազարդ Ս. Պարիարքը թոյլ չտուաւ, այլ երկիցս ողջագուրուեցաւ Տ. Վահրամ Սրբազանի հետ։ Ս. Պարիարքը հրաւիրեց պատուիրակները՝ իր երկու կողմը բազմիլ և անոնց սուրճ հրամցնելէ ետքը, հրամայեց առաջնորդել զանոնք իրենց յատկացուած յարկաբաժինը։

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ՄԱՍՆԱԿԻՑ ԹՂԹԱԿԻՑԸ

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆՈՒԹԻՒՆԸ

Սեպտ. 10ի երկուշաբթի օրէն սկսաւ ուխտաւորական կեանքը Արմաշի մէջ։ Պոլսէն թէ մօտակայ գաւառներէն ուխտաւորները կը հասնէին կառքերով ու սայլերով օրնօք ալեկոծ ծովու մը պատանքը կ'ընծայէին դաշտային այս հարթ միջավայրին մէջ։ Մարդկային այս մակընթացութիւնները կը վերանորոգուէին անընդհատ. ներմուռնդ հոգիներ էին անոնք որոնք կուգային չոյտ ու հեւ ի հեւ իրենց սիրեցեալն զեղուն խաչանքն ու տառապանքը պատկերելու։ Զարխափանի ժողով կոյտին. մին իր խեղդնդամ մարմնոյն ցոյց տալով, միւսը յաւիտենական արցունքներ, ուրիշ մը իր փափաքները՝ կուրծքին տակ սեղմած եւն. դեռ մարդկային օր մէկ հիւանդներն ու բախտէ անժառանգները յիշենք որոնց օրինակները այսպիսի ծանրական և հանդիսաւոր օրերու մէջ չէ՛ որ կը չեղծուին և կը յիշատակուին։

Տօնավաճառն սկսած էր արդէն, և գեղջկական ճարտարարուեստը ի ցոյց կը դրուէր հանրութեան որ արդէն իր պէտքերէն մղուած՝ սկսած էր յանախորդ դառնալ այս նորօրինակ շուկային ուր, բաց ի կրթութենէ և իղձմտութենէ, ամէն բան կը ծախուէր։ Սքեմարանները մէջ տակաւ մարգարէին թոն ու բոցերը կը սկսէին, ու թմբուկը, փողը և սրինգը կը նուագէին։

Բարեդէպ զուգադիպութեամբ, երեքշաբթի տարեդարձն էր մեր սիրելի Վեհ. Կայսեր երջանկաբեր ծննդեան։ Հաւատացեալ հոծ ուխտաւորներու ներկայութեան, Զարխափանի առաջին մէջ, վանքին միաբանութիւնը և ուսանողութիւնը, նախագահութեամբ Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ. Գուշակեանի, բարեմաղթութիւններ կատարեցին Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար, որոնց մասնակցեցան ուխտաւորներու օրագրին «ամէն»ները։ Երեկոյին, միաբանութիւնը և հաւատացեալ ժողովուրդը լուսավառութիւններ կատարելով՝ իրենց երախտագիտութիւնը արտայայտեցին։

Երեքշաբթի, չորեքշաբթի և յաջորդ օրերը ուխտաւորները կը հասնէին։ Հիւրընկալ Տ. Արսէն Վ. Եղիկեան պարտ ու պատշաճ դիւրութիւնները կ'ընծայէր անոնց հանգստութեան համար։ Երեկոյթերի եւ երեքշաբթի պատարագ չմատուցուեցաւ՝ ուխտաւորներու նուազագոյն հանգստեան համար, սակայն հեազհեազ անոնց հոն ժամանումը յոյս կը ներշնչէր կանուխէն թէ այս տարուան բազմութիւնը պիտի գերազանցէր նախորդները։ Ուխտաւորութիւնը այլ եւս հաճոյքի գեղջկական կեանքը կը սկսէր ապրիլ. հարուստ թէ աղքատ դաշտերն ու բացօթեայ վայրերը կ'ուցէներ իր կեանքը. ոմանք իրենց խցիկները փակուած և ոմանք հրապարակներու վրայ խնջոյքներ կը տարքէին։ Դեղի երես եւած լաներ ըզեղի նման կը գտնուն ու կը դառնան ամբոխին չուրջը. պարեր, քրքիջներ, երգեր, ճռուրուանքներ լարինեռային աղմուկ մը հիւսած էին մթնոլորտին մէջ։ Երիտասարդներ եռանդուն պարեր կը դառնան հրապարակներու վրայ, ցատկռտելով, հեւալով, պռալով, կանչելով, ամէնքն ալ խելօքիկ ու համեստ պայմաններու տակ։

Զարեհեարքի Տ. Պօղոս քնյ.ն կը պատարագէր։ Քարոզը խօսեցաւ Դէսրգ սարկ. Տէր Մեսրոպեան (Պարտիզակցի) պարզ, ամուն ու դիւրամատչելի լեզուով մը։

Հինգշաբթի՝ պատարագեց Տ. Խորէն քահանան և քարոզեց Դեղամ սարկ. Թէվէքէլեան (Շ. Գարահիսարցի) նմանապէս յատակ առաջնորդութեամբ ու անսնեծեւեթ լեզուով մը։

Ուրբաթ պատարագեց Տ. Համազասպ քնյ. (Ռոսոսթցի) և քարոզեց Արեւելքի համակրելի աշխատակից Պօղոս սարկ. Գալէմեան (Սրբազիրցի)՝ որ իրեն յատուկ աշխոյժ և բարձր առոգանութեամբ Թուրքերէն լեզուով բացատրեց սա ուխտաւորական խօսքը. «Շէֆ պուլմագ իսթէ՞րմիսին» (=Կամի՞ս ողջ լինել) և թելադրեց կրնական այն ուղիները օրնցմով կարող կ'ըլլայ մարդ՝ տիպար քրիստոնեայ մը ըլլալու։ Պօղոս սարկ.ի թուրքերէն այս քարոզը շատ գնահատուեցաւ։

Շաբաթ՝ Դարեվանքի արժանաւոր Տեսուչը՝ Տ. Մեսրոպ վրդ. Նարոյեան երկուսեան հաւատացեալներու խուռն բազմութեան մը ներկայութեան պատարագեց և հոգեշունչ քարոզ մը խօսեցաւ։ Նոյն օրը ուխտաւորներու թիւը իր լրումին հասած էր։ Երեկոյին ամբողջ միաբանութիւնը, նախագահութեամբ Տ. Թորգոմ Ծ. Վ.ի, նախաճաշակի արարողութիւնը կատարեց սրտառուչ և մեղմ եղանակով։ Եկեղեցին սաեղ ձգելու տեղ չկար. անոնք օրնց մարմնոյ ցաւերով լցուած էր, փղձկեցան Տիրամօր գթացող ժպիտին առջեւ։ Հիւանդներուն աչքերուն մէջ արցունքները կը լողային՝ երբ մեծաբող հանդիսաւոր մոմեր, բուրվառներ, աղօթքներ, մաղթանքի մրմունջներ կը բարձրանային այդ սուրբ պատկերին առջեւ։

Կիրակի, վաղագոյն Խաչ, կատարուեցաւ ուխտերու ամէնէն չքեղն ու փայլունը։ Առաւօտուն, վանքին մեծաշուքեղ զանգակը որոտացին կը հնչէր։ Այդ օրը ուխտաւորներու մեծ օրն էր. առաջինը և վերջինը իրենց ուխտերուն։ Ժողովուրդը խուռներամ իրարու վրայ կը բարձրանար։ Դպիրները, քահանաները, վարդապետները վանքի այս խորշրդաւոր մթնոլորտին մէջ անդամ մը եւս ստացած էին պատկառանքի երկիւղած չուքը։ Ինչ, ցնցող, լացնող երգեր չէին «Առաւօտ լուսոյ»ն, «Փառք ի բարձունսն», մեծախորհուրդ «Խորհուրդ խորին»ը եւն.։ Ամէնէն սկեպտիկ մարդն անգամ խորհելու փոխձութեան չպիտի դիմանար թէ ինչ մարգական հրապոյրներ ունին այդ քնաոնմիկ, հայրապետական երգերն ու մեղեդիները։ Դարեվանքի հրաժարեալ փոխվանահայրը, Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ. Գարգին զգեստներ հագած, մատոյց հանդիսաւոր պատարագ և օրուան ճոնին վրայ քարոզ մը խօսելով՝ պարզեց Խաչին ընծայուած հաւատքն ու յարգանքը։ Ցեռոյ խաչհանդիսաի արարողութիւն կատարուեցաւ. ոմանք հոգիներ պապակը կը քաշէին օրնուած ջուրէն կաթիլ մը իրենց չրթունքին դպցնելու համար։ Եկեղեցին բաւական ուշ աւարտեցաւ. երկու ժամ հանդիսի և կերակուրի վերջ, խաչահանդիսի պաշտօնը կատարուեցաւ հանդիսաւոր թափօրով վանքին չրջափակին մէջ։ Ժողովուրդէն մաս մը տեղ չգտնելով՝ ծառերու վրայ ելաւ. սոյն հանդէսը երկու ժամէն աւելի տեւեց, և յետոյ նոյն թափորը եկեղեցի մտնելով երեկոյեան ժամերգութիւնը կատարեց։ Ցեռ աւարտման, վանքի չրջափակին մէջ, ի ներկայութեան հաղարապետին և միւսիր պէյին, հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար, Թուելով Ն. Գ. Վեհապատուութեան պարգեւած անսահման շնորհներն ու բարիքները։ Ժողովուրդը «ամէն»ներով ձայնակցեցաւ այս բարեմաղթութեանց։

Երկուշաբթի՝ Խաչալի քարոզիչ Տ. Աբգէն վրդ. Եղիկեան նոյն գիւղի մատուռին մէջ պատարագեց և քարոզեց խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, ուրիշ վերջ ժողովուրդը հեղ մըն ալ հաճոյքներու, խնջոյքներու մէջ իսլալով՝ սակաւ սկսաւ կծկիլ քակել իր ուխտաւորութեան։

Երեքշաբթի և Զարեքշաբթի ուխտաւորներն սկսան մեկիկ կառքերով ուսայլերով՝ իրենց ցաւերուն դարման ու հանգիստներուն յուսալով գնած։ Այսօր ա՛լ ամէն ինչ իր սովորական վիճակին մէջ է և Արմաշ նորէն իր վանական լուրջ մթնոլորտը զգեցաւ։

ՀԱՆԴԻՍԱՏԵՍ

Արմաշ, 19 Սեպտ. 1907

ՈՒՍՍԱՍՊ. ԽՈՐՀՐԱԿՈՒԹԻՒՆ յառաջիկայ նիստին մէջ վերջնապէս պիտի սուզուին չրջանաւարտներու քննութեանց արդիւնքը և պիտի որոշուին վկայականի արժանացած չրջանաւարտները՝ անոնց անունները հրատարակութեան արուելով։

ՊԻԼԻՊԻՊՈՍԱՆ վարժարանի այս տարուան ալեկոծութիւնները թիւը կը գերազանցէ նախորդ չրջաններունը։ Անոնց ընդհանուր թիւը 200ի կը հասնի արդէն։ Դիւերոթիւններուն թիւը 35 ըլլալով, աւելի է նախորդ տարուընէ, և տակաւին հետզհետէ ներկայացողներ կան։ Կրթութեան բոլոր բարեկամներուն համար ընդհանրապէս և այդ վարժարանին համար կիրներուն համար մանաւորապէս գոհացուցիչ պարագայ մըն է նոր չրջանի այս սկզբնաւորութիւնը զոր հաճոյքով կ'արձանագրենք։

ԴԵՐԶԱՆԻՆ կը գտնուն մեղ մանը Բագտատեանցի Մ. Յովհաննէս էֆ. Մ. Գալուստեանի։ Հանգուցեալը իր մահկանացուն կնքեր է Բագտատեանի գիւղի իր տան մէջ սեպտ. 3ին։ Մ. Յովհաննէս էֆ. ծանօթ անձնաւորութիւն մըն էր ամբողջ Դերջանի գաւառին մէջ, երկար տարիներ անդամակցած էր տեղւոյն Խտաբէի Ժողովներուն և պատուաւոր անդամ էր Սալիսէի տաճարանով։ Իր կորուստը անդարմանելի է Դերջանի հայ համայնքին համար։ կը թողու այրի մը և մէկ մանչ ու երեք աղջիկ անչափահաս որբեր՝ իր երկրորդ ամուսնութենէն։ Հազիւ 65 տարեկան կար, գրասէր և ընթերցասէր մարդ մը կը թողու, առանց ուսեալ մը ըլլալու։

ԱԼԹԷՔՄԻՐՄԻՐԻ Թաղ. Խորհուրդին խնդրանքին վրայ ասկէ առաջ Պարիարքարանէ նուիրահաւաքութեան կոնդակ մը տրուած էր 600 ղրշ.ով Ներքեւու համար նոյն եկեղեցւոյ հոն զգեստեղէնները։ Տեղւոյն քարոզիչ Տ. Կարապետ Վրդ. ամբողջացուցած չըլլալով այդ նուիրահաւաքութիւնը, Թաղ. Խորհուրդը ինք անձամբ գործի ձեռնարկած է և աւարտելու մօտ ըլլալով, պիտի ձեռնարկէ զգեստեղէններու նորոգման։

ԼՈՒՍՆՈ ԺՈՂՈՎՈՒՈՑ վերջին նիստի որոշման համաձայն Պարիարքարանէ հարկ եղած գիրը գրուեցաւ Վանայ առաջնորդարան Տ. Ներսէս Վրդ.ի, որ իր անձնական տպաւորիչութիւնը մէջ բերելով հրաժարական մատուցած էր։ Տ. Ներսէս Վրդ. հեռագրով եւս հրաժարական ուղղած է Պարիարքարան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Գ. Թեւին Կիւլպէնկեանց բաժինը որ վիրաբուժական գործողութեանց յատկացուած է, ներքսայէն բերուած գործիքները զետեղուած և ջուրերու բաշխումը կատարուած ըլլալով, առաջիկայ չաբթու քացումը տեղի պիտի ունենայ։

ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ ՍՐԲԱԶԱՆ Ի ՍԷՕԼԷՕՋ

Թերեւնաւտ կարծիքներու և այլ ընդայլոյ զրոյցներու չրջումէն յետոյ՝ հրճուալից ամենկալ մը եղաւ Վիճակիս Սրբազան Առաջնորդին ամսոյս 12 չորեքշաբթի օր գիւղս այցելութիւնը։ Արշարունի Սրբազան փափաքելով Խաչի ածը Սէօլէօզ անցընել, և այսու հոգեւորապէս մը խրիճարել իր այս թեմի հաւատքը, իր գալուստը մեծ ուրախութիւն պատճառեց ժողովուրդին առ հասարակ ամէն դասակարգին, որովհետեւ գրեթէ երեք տարիէ ի վեր չէր տեսած իր սիրելի Առաջնորդը և պէտք ունէր անոր հոգեշունչ քարոզներուն։ Սրբազանին կ'ընկերակցեր նաեւ Պրուսայի Աւագերէց Տ. Մեսրոպ քահանայ։ Թաղ. Խորհրդոյ անդամք և գիւղիս աղգայիներէն մէկ քանին զգեստաւորեալ երգեցիկ աղոց հետ դիմաւորեցին Ս. Առաջնորդը՝ գիւղին դուռը գտնուած դարտակապին վրայ, ուր Սրբազանին կառքը հասնելուն՝ թափօր կազմուելով՝ պատշաճ չարականով մը հանդիսաւորապէս առաջնորդուեցաւ եկեղեցին զոր խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր արդէն։ Ամբողջ գիւղը ոտքի վրայ էր։

Գիւղիս ծաթիկանապետ Մէհմէտ էֆ, Թաղ. Խորհրդոյ անդամներ, մանաւանդ տէրունները և աղգ. վարժարանի պաշտօնեութիւնը իրենց տեսչին հետ փութացին Ս. Առաջնորդարան, բարի գալուստ մաղթելու Տ. Յովհաննէս եպսկ.ի, որուն ուղղեալ ուղերձ մը կարդաց բարձրագոյն կարգի ուսանողներէն Գ. Սիմոն Խարպեան. առ որ պատասխանելով Դեր. Առաջնորդը չնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած հանկարգական արտայայտութեան համար, և յորդորեց ուսանողները օգտուիլ վարժարանին արդի կանոնաւոր ուղղութենէն։

Արշարունի Սրբազան ուսագրեցաւ Տ. Խորէն քնյ.ի հետ քանիցս այցելեց երկսեռ վարժարանները, ունկնդրեց դասախօսութեանց և քաջալերիչ յորդորներ ընելով աշակերտաց՝ գոհունակ տպաւորութեամբ մեկնեցաւ։ Խաչի կիրակի առաւօտուն Ս. Առաջնորդը պատարագեց, և ճաշու Դրքէն յետոյ գեղեցիկ քարոզ մը խօսելով յորդորեց ժողովուրդը եկեղեցասէր, բարեսէր ու դպրոցասէր ըլլալ, չը ծառայել անձնական կիրքերու և քրիստոնեայել կեանք մը ունենալ միշտ։

Արշարունի Սրբազան մինչեւ չորեքշաբթի օր գիւղս մնալով՝ նոյն օրը մեկնեցաւ արժանավայել պատուով, քաղցր ու գոհունակ տպաւորութիւն մը թողլով գիւղիս հայ համայնքին սրտերուն մէջ՝ իր սոյն այցելութեանն համար։

Սեպտ. 20 սեպտ. Տ. Ս. ՇԱՒՏԵԱՆ

ՆՇԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Սկիւտարի Ձեմարան-Վարժարանի Տնօրէն Մարտիրոս էֆ. Պապօնեանի բնակարանին մէջ, ընտանեկան վայելուչ հանդէսով մը, տեղի ունեցաւ երէկ, Ազգ. Պատրիարքարանի Բ. գործակատար Գասպէր էֆ. Շիրինեանի նշանախօսութիւնը Օր. Մաթի Մ. Պապօնեանի հետ։ Ներկայ էին՝ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ., Տ. և Տիկին Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Բարթող էֆ. Թէլեան, Թումիկ էֆ. Սալքէնեան և այլ բազմաթիւ հրաւիրեալներ։

Դամէր էֆ. իր պաշտօնին կիրառման մէջ գնահատուած, ուսեալ և գօրեղ երիտասարդ մըն է և Օր. Պապօնեան արտի և մտքի յատկութիւններով օժտուած հասմակերի օրիորդ մը։ Այս նշանախօսութեան առթիւ մեր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղենք երկու կողմին։

ՄԱՐԻՊԻՊԻԼԻ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Մաքրիգիւղի Թաղական Թատրոնին մէջ, ինչպէս գրած էինք, երէկ գիշեր Մնակեան խումբին կողմէ չքեղ ներկայացում մը տրուեցաւ, ի նպաստ Թաղին Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մնուելիին։

Ներքնաթր Թաղ. Խորհուրդը այս առթիւ կազմած ըլլալով կարգադիր մասնախումբ մը, Թաղին ծանօթ ու պատուաւոր ազգայիներէն, արդէն ամէն չնաք ի գործ դրած էր հասոյթի զգալի առաւելութիւն մը ձեռք բերելու համար։ Շաբաթներ առաջ տոմսակները արդէն չրջաբերութեան եւած ըլլալով, ամէնքն ալ գրեթէ պատած էին։ Այս կարգադիր մասնախումբին անդամներն էին՝ Զարեհ Բալատեան, Զաքար Փափազեան, Եդուարդ Թիւլպիճեանեան, Մկրտիչ Փափազեան, Պօղոս Թէրզեան, Նշան Անտոնեան, Տիրան Խիւսաւէրեան և Յակոբ Բարսեղեան էֆ.ները։

Երէկ իրիկուն Մաքրիգիւղի Թատրոնը, ուր տեղի պիտի ունենար ներկայացումը, չքեղօրէն լուսազարդուած էր «Լիւքս» լամբարներով, օսմ. դրօշներով և գորգերով զոյս կարգադիր մասնախումբին տրամադրելի ըրած էին գորգի վաճառական Մաղլամեան եղբարք և Ս. Բէչէճեան էֆ.։

Մամ 2½ին հանդիսականները սկսան լեցնել Թատրոնը։ Մաքրիգիւղի ընարեալ դասակարգը հոն էր իր փայլուն արդուզարդներով։ Թատրոնը ամբողջ պարտէզի մը մանրանկարային երեւոյթը առած էր, Թաղական այդ ընդարձակ ու ծառազարդ պարտէզին մէջ։

Սինանեան էֆ.ի խումբը սկսաւ Համիտիէ մարշը հնչեցնել երբ գիւղին վարչ. գայմագամ պէյը ժամը 3ին իր հետեւորդներով մուտ գործեց իրեն յատկացուած օթեակը։ Կայս. Քաղաքը ունկնդրուեցաւ յանկարծ և վերջացաւ ծափահարութիւններով։

Ներկայացումն էր Մնակեան Ռէբեքա-Թուսոնին էն յուզիչ առումներէն մին, Բիհա տիւ Շրմեն, զոր սրտչեմ յաջող կերպով ներկայացուց Մնակեան խումբը։ Մասնաւորաբար յաջող կերպով իրենց դերերը կատարեցին տիկնայք Զապէլ, Պինենէմէեան, Ռնաբ և Մնակեան, Ալիքսանեան էֆ.ները։ Իսկ Պինենէմէեան էֆ. շատ յաջող կերպով կատարեց Բիհա տիւ Շրմենի դերը։ Միւնարաթներուն Սինանեան նուագախումբը ընտիր կատարներ նուագեց։ Հանդիսականները մեկնեցան ուշ ատեն Թատրոնէն, խիստ գոհ ապաւորութեան մը տակ։ Թատրոնին դուռ հասոյթն է 100 օսմ. ոսկի, զոր Թաղ. Խորհուրդը միացնելով նախորդ տարուան իբր 120 ոսկւոյ հասոյթին և ունեցած պարտատոմսերուն, պիտի յատկացնէ եկեղեցիին և դպրոցին մէջեւ գտնուած գեանին վրայ աղջկանց վարժարանի մը կառուցման։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, հոկտ. 5)

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՄՈԼԻՆ ԱՆԳԼԻԱ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 հոկտ.— Գերման կայսեր ու կայսրուհին յառաջիկայ այցելութեան համար պատրաստութիւններ կը կատարուին, հակառակութեամբ Լոռա-Բաղարպէտին, որ թագաւորին միջոցաւ այդ մասին իրենց հաճութիւնն առած է։ Ուինսորի և Լոնտոնի մէջ խիստ չքեղ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։ Զեռք առնուած կարգադրութեանց համաձայն, միեւնոյն արարողութիւնները տեղի պիտի ունենան, ինչ որ եղած էին Իտալիոյ, Բարդուկալի և Տանմարքայի թագաւորներուն ու թագուհիներուն այցելութեանց առթիւ։ Կայսերական հիւրերը Անգլիա հասնելնուն պէս մասնաւոր կառախումբով մը Ուինսոր պիտի առաջնորդուին, և Անգլիոյ թագաւորէն ու թագուհիէն, արքայական գերդաստանին ուրիշ անդամներէն պիտի ընդունուին կայսրանին մէջ։

Ապա մինչեւ պալատ երթը տեղի պիտի ունենայ հեծելազօրաց խումբի մը ուղեկցութեամբ։ Գերման կայսրն ու կայսրուհին նստած։ 13ին Լոնտոնի միջնաքաղաքն այցելած առենին ալ նոյնպէս հեծելազօրաց խումբ մը պիտի ունենան։ Իրենց ուղեկից։ Կ'ըսեն թէ միջնաքաղաքին տարուած այցելութիւնը այս անգամ միակ այցը պիտի ըլլայ զոր կայսերական ամուլը կուտայ Լոնտոնի մէջ։ Կայսերական հիւրերը միւնոյն շաբթուան մէջ եթէ երկրորդ անգամ Լոնտոն այցելեն, բացարձակապէս անհատական հանգամանք պիտի ունենայ այդ։ Վիլհէլմ կայսրը նոյեմբերի սկիզբը Անգլիա այցելել առաջ Տօնաւէրնկէն պիտի երթայ այցելութեան Ֆիւրդենպէրկ իշխանին, աղուէսի որսի համար։

ՀԱՆՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ ԹՈՔԻՈՅԻ ՄԷՋ

ԹՈՔԻՈ, 3 հոկտ.— Ռուսերէնագրական հայագրին ինչպէս նաև ռուսերէնագրական համաձայնութեան կիրակի համար, գաղաքապետական իշխանութեանց և առեւտրական Սենեկին առաջնորդութեամբ այսօր մեծ հանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Հանդէսին մասնակցող հինգ հարիւր հիւրերուն մէջ էին նաեւ ռուս դեսպան Պ. Պոլմիդիվ, ճապոնի արտաքին գործոց նախարարը և բարձրատիճան զօրավարներ և ծովակալներ։ Շատ եռանդուն բաժակաճառներ խօսուեցան, որոնց մէջ չեղաւ ուեցաւ այս համամայնութիւնը իբր եղբայրութիւն թաղաղութեան։

ԲՐՕՖ. ՄԷՋՆԵՐՈՎԻ ՊՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱԲԱՆՏԻՍԻՊԻ ՎՐԱՅ

ՊԵՐԼԻՆ, 3 հոկտ.— Բրօֆ. Մէչնէքով Պերլիներ Դակեսլաղի Թղթակցին հաղորդեալ յոյժ կարեւոր տեղեկութիւնները ուսում է իր այն քննութեանց մասին, զորս բրած է աբանախիպի մանրէները գտնելու համար։

«Աբանախիպի պատճառ համարած մանրէի մը մասին քննութիւններս դեռ ապարդիւն մնացին։ Բացի էօրեան հատաստութեան մէջ բաւական ատենէ ի վեր քննութիւններ կ'ընեմ մարդակերպ կապիկներուն կցաղիքին վրայ. վասն զի միայն անոնց աղիքը կը նմանի մարդուս աղիքին։ Այս փորձերը բաւական և կնճռոտ ըլլալուն, ամէն ամիս 3-4 փորձ միայն կ'ընէինք. չատ կարեւոր արդիւնքներ ձեռք բերի ատոնցմէ։ Աբանախիպի ծագման գլխաւոր պատճառ կը համարի հում կանաչեղէն և «սալաթա» ուտելը. ատոնք ո՛րչափ ալ ուշադրութեամբ լուացուին, գաբնեալ անկարելի է մաքրել։ օրինակի համար փոքր բողկերուն ճեղքուածներուն մէջ գտնուած ադտատ նիւթերը։ կցաղիքին փափուկ թաղանթը կը վնասուի և կը բորբոքի այդ մակաբոյծներէն՝ որոնք ազատով պարարացած հոներէն յառաջ կուգան։ Շատ միս ուտելն ալ թէեւ կը տարացնէ աղիքներու գործունէութիւնը, բայց իմ փորձած կապիկներս զոյս եփած միսով կը սնուցանէի, արանախիպ չունեցան։ Վերջապէս իմ քննութեանս արդիւնքը այն է թէ կցաղիքին բորբոքումը հում կանաչեղէնով աղիքներուն մէջ մտած մանրէներէն յառաջ կուգայ։ Բայց քննութիւններուս վերջնական արդիւնքը համարելու չէ այս։»

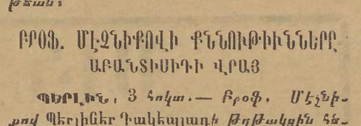

ԹԱՐԻԶ, 6 հոկտեմբեր.— Շաբաթ օրը Սակարանին մէջ հրապարակը բաւական հաստատուն էր, բայց ոգեւորութիւն չը կար։ Ֆրանսական Ռանդը լաւագոյն էր. իսկ օտար արժեթղթերը բռնուած էին, մանաւանդ ռուսականները։ Ռիօ Թինթոն հանդարտ էր և կը պահէր ուրբաթ օրուան գինը։ Պոլիս Գարայոսն, Սակարանը բացուելուն, 598 էր և մինչեւ 591ի իջաւ. այդ անկմանը պատճառն էր կապարի գիներուն մօտայուտ անկումը։ Պոլիս Գարայոսն 600 փակուեցաւ։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական Քանսոլիտէն 83.31ի բարձրացաւ։ Հարաւային Ամերիկէի հանքային բաժնեթուղթերը սկար են։

— Պայտնէն կը հեռագրեն թէ Գ. Իսմայլ Ռասդան, որ «աբանախիպ»է կը տառապէր, վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուեր է։ Հիւանդը կատարելապէս տոկացեր է այդ գործողութեան և ընդ

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԳՈՒԱՐԱՊԱՆԱ
GUARANA
ԿԴՐՄՈ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱՊՈՒՄ Ի ՓԱՐԻԶ.
Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը չաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ցնծելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղապանները A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէֆիօ, Դալաթիա, Կ. Պոլիս։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ
ՀԱՄԱՌՕՏ
1908

ՀԱՄԱՌՕՏՐ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով և Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարեալ, 1 դահեկան թղթակազմ, 5 դահեկան փառակազմը։

ԸՆԴԱՐՁԱԿՐ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, ինչպէս նաեւ տասը ուրիշ լուսանկարներով զարդարեալ, իր մրցանակաւոր խնդիրներովը և օգտակար, պարզ և ամփոփ գիտելիքներովը ամէն անհատի, սեռի, հասակի և վիճակի անհրաժեշտ ճոխ դանձարանն է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ Մատթէոսեան տպարան, Կ. Պոլիս Ամերիկեան խան։ Կը ծախեն նաեւ ի Պոլիս և ի գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառները։ Թղթակազմը 3 դահեկան, փառակազմը 10 դահեկան։ 20—6

Փոքրաքանակ դեռ չսպառած։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կոխմբ. երու երթեան.
1907 սեպտ. 14 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՃԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒՌ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կոխմբ. 622
Ապր. եւ Ճմբ.

Կայարան		Առտու
Գոնիա	մկն.	12 30
Գաչին խան		1 1
Զումբա		1 45
Արբզ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	ժմն.	3 13
	մեկ.	3 28
Սիարօվա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ակաճա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու	ժմն.	6 20

ԴԱՐՁ Կոխմբ. 621
Ապր. եւ Ճմբ

Կայարան		Իրիկուն
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
	ժմն.	6 53
Էրէյլի	մկն.	8 50
Ակաճա		9 11
Այրանճա-Տէրպէնտ		10
Սիարօվա		10 43
Գարաման	ժմն.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արբզ Էօրէն		12 24
Զումբա		1 —
Գաչին խան		1 36
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	2 5

50—30

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Սեպտեմբեր

Գշ. 25]8 Պիրէօն, Ալեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Թիւն Բաս-Սախ ու Սուրիոյ նաւահանգիստներու մինչեւ չորեքշաբթի հետ։

Գշ. 25]8 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Աղոյ, Օտեսա-Բէրան, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու չորեքշաբթի հետ։

Դշ. 26]9 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 27]10 Տարսանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Բիւռա, Թրեպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բաս-Սախտ, Ալեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 29]11 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—36

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԸ
Անգլ. կերպասեղինաց ֆուբոնիներու
ՊՈԼԻՍ, ՍԻՐՔԷՃԻ, ԹՐԱՄՈՒԼՅԻ ՃԱՄԲԱՆ, ՕՍՄԱՆԻԷ ՕԹԼԻՆ ԴԻՄԱՑ ԵՒ ՔԷՕՐԻԻԼԻ ԽԱՆԻՆ ՏԱԿ, ԼՈՆՏՈՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱՃԻԴԸ

Սոյն վաճառատունը, աշնան եղանակին առթիւ, Անգլիոյ ամէնէն համբաւաւոր գործարաններէն բերել տուած է քալիքոյի, բաթաթիւի, քոսթիւմի, բանթալօնի, բրտէնկոթի ֆուբոններ։ Գիները նշանակուած են իւրաքանչիւր կտորի վրայ և արտակարգ կերպով աժան կը ծախուին բոլոր ֆուբոնները, որոնք ամէն ճաշակի գոհացում կուտան իրենց տոկունութեամբ ու աղնուութեամբ։ Հետեւաբար այս վաճառատունը դիմող բոլոր յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան թէ՛ ապրանքներու աղնուութենէն և թէ գներու ժանուութենէն։ Մեր ընթերցողներուն կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել կերպասեղինաց սոյն վաճառատունը, ուրիկ գնում չկատարած՝ չպիտի կրնան դուրս ելլել։ Դատաւորներէն իրենց հացէն յղողներուն նմոյշ մը կը ղրկուի։ 10—1

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները դուռ մնաց. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ աշխարհ գնահատուած են, որ այնքարիւ ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլոր աշխարհի մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Գօն Մարչէ դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Գալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առաջ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գալիս) 1. Մուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Մուլթան Գայաղիա, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարյը Գոյը, թիւ 120։

Դասերը և նարգուութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիրդ Օղլուի առանը։ 16 50—28

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՃ
ԸՆԴՄԷՋ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Նուագ	Թիւն	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտա	4311	Հիսարլիկ	1531	Մարթէլլա	3709	Սարֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամիզ	938	Հիմաալա	3720	Միքտաս	3557	Տիբիս	1735
Անէէլս	1541	Տաւրս	2383	Հարաթիս	1600	Միլս	1057	Միլվիս	119
Ամֆիտրք	2277	Տրանզ	1713	Հուամպէց	595	Մանդեպէլլա		Սցէբա	1203
Գասանս	1822	Տինամ	504	Իտալ	2354	Մուցիլլա	3419	Թասս	1323
Գարսիս	1264	Էրզբ	3464	Իտանս	5540	Նէքտ	1988	Ք. Ուիլսոն	1546
Գլֆֆալ	4481	Էլտանբաս	1520	Ճիւնս	1080	Սամ	4100	Քոքիս	3327
Գէլրս	1371	Էրտրս	1841	Գիլաս	1053	Խնթայիս	4636	Քալէս	1470
Գալիրաս	1837	Տիտս	954	Գալրինս	2307	Օրլանս	1595	Օւրպինս	242
Գաբէս	1244	Թինլանտ	1328	Գանիս	1700	Բալերմս	1637	Վասքս	1314
Գաղզ	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բալս	510	Վալս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանկիստան	4582	Լէբանթս	2272	Բիլֆս	3329	Վալթուրն	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվերպուլ	1648	Բինալաս	1553	Եէս	1350
Գալորաս	4235	Կիկանս	1148	Լարէնցս	3191	Բալլս	1613	Զէնս	1200
Գանկս	2905	Կօզս	1011	Մալմս	724	Բօսէս	1789	Թալս	
Գէբոս	895	Կլասկոս	1695	Մարէնկս	1378	Բաղտիս	136	Մալոն	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.
Ուրպինս շոգենաւը, նաւապետ Բրոֆթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին.
Միքասս շոգենաւը, նաւապետ Ճիք, հոկտ. 1ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻՐԶՕՏ
Թիւ 22-24, Քրիւիք Միւլէթ խան, Գալաթիա 10 50—21

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱՑ.
Ն. ՐԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Հոկտ. 7ին, Իմպերատոր, Սիւ. Ծովէն
Հոկտ. 8ին, Մինկրէլի, Մարսիլիայէն
Հոկտ. 9ին, Անգաղօի, Սիւ. Ծովէն
Հոկտ. 9ին, Քարամանի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 8ին, Իմպերատոր, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Հոկտ. 9ին, Մինկրէլի, ուղղակի Պաթում
Հոկտ. 9ին, Անգաղօի, Մարսիլիա
Հոկտ. 9ին, Քարամանի, Սամսոն, Տրապիզոն

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիբի համար)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարտիին վրայ։
15 50—21 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ 2]14 եւ 1320 Ամիսներ 20 բուսեիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթա, Նազլը խան, Հէղուէն փողոց, թիւ 14, Քօրբերթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալաթա, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ։
Գալաթա, Արքանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Գանկէ Գաբաս, Թրամուէյի ճամբան, թ. 40, մուքտասան մօտ։
Գալաթա, Մ. Ի. Սամօք, Նէյլոն իւլ Իտալ խան, Գանկէ Գաբաս թիւ 10։
Գալաթա, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլեր փողոց։
Գալաթա, Գ. Ս. Այվէզոյան, Լիմոն-Լանեան, Գանկէ Գաբաս, Իզմիր փողոց։
Գասարգիւղ, Ալեքսանդր Անասթասիասեան չուկայի հրապարակ։
Գասարգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մասա Հասասէան։
Գէյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրզնգիւղ, Թէօսկոս Խոանիտէս, Նամատ կասան մօտ։
Շիլլի, Մ. Ի. Ռասի, Գէյիւքտէրէ ճամբէյ, թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրճանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէյնաթ, Բ. Սամմարբէա։
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.։
Մարքիզիւղ, Մ. Ա. Անկելիաէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Թիչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԶԵՆԻԹ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ՀՌԱՉԱԿ ՎԱՃԵԼՈՂ,
միակ ժամացոյցը իր նրբանամ յօրինուածքին, իր բարձրաձայնութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Աբուլհասանանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միայն զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կալուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կարդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻՋ, 1900
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱՏԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903
ԱՐՏԱՔՈՒՇ ՄՐՑՈՒՄՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՌԻՒ, ՄԻԼԱՆ. 1906
Եւն. եւն. եւն.

ԱՄԷՆ ՄԵՏԱԼԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
ԸՆԴՀ. ներկայացուցիչ Թուրիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.
Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու
ԹԻՒ 16 — ՊԱՇՃԷ ԳԱԲՈՒ — ԹԻՒ 16
Օսոզոլ-Պաք հասցեատիրութեան դիմացը
Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՔՄԷՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով,
Թիւ 400 Մեծ - Փողոց 50—25

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՏԵՂՄԱՆ ՑՍՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական գրասենեակ և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Տասներորդ թիրաժը պիտի կատարուի 1323 Նոյ. 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնական մէջ։

Տոմսակներուն գիւր
175 000

Պարգեւ տանող տոմսակներուն գիւր
35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հաս			
300,000	ղրշ.	1			
100,000	»	1			
50,000	»	1			
20,000	»	1			
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական	ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000	»
40,000	»	20	»	2,000	»
60,000	»	60	»	1,000	»
200,000	»	400	»	500	»
240,000	»	3000	»	80	»
630,000	»	31,500	»	20	»
	»				
1,750,000	»	35,000			

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյ, հաշուակալին, Ելմտական նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց օ և է գեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէջիտիէն քսան դրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Գալաթա կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց դրուշ զեղչ կ'ելլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մեճիտի
կէս տոմսին արժէքը կէս մեճիտի
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ դրուշ

ԻԼԱՆ
Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ էրզաղ անպարը իչուն պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպասաա օլունանագ գանվէ, նօռուա վէ ֆասուլնա մէվգրի միւնագասաա վազ օլունանաղրնան չէրսիթը միւթէֆէրրիսաը անլամագ վէ միւնագասաա տասիլ օլմագ իսթէնէնէրին եիւզատ օն նիսպէթինատ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆիալէթնամէի միւսթասրպէն նիհանէթի սաաթ օնա գասար հազինէի ճէլիէի միւչարիէյնանա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 19 իլուլ 323 3—3

* * *

Խազինէի Խասսայի Շահանէ հուսուսպաթ անպարը իչուն պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպասաա օլունանագ սամանթալէի էօսմէսինատ պուլունուպ իլուլն եիրմի իքինճի ճումաա իրթէսի կիւնի իհայէի եվէլիյէսինին վէ երմի ռէօրիւնճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ օնա գասար եիւզատ իչ թէնզիլի պիր գասալ եեվմը մէզգիրատ իհալէի գաթիէսինին իհրաը մուգարրէր պուլունաղրնան չէրսիթը միւթէֆէրրիսաը անլամագ վէ միւնագասաա տասիլ օլմագ իսթէնէնէրին եիւզատ օն նիսպէթինատ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆիալէթնամէի միւսթասրպէն Խազինէի ճէլիէի միւչարիէյնանա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 20 իլուլ 323

* * *

Խազինէի Խասսայի Շահանէ ռէբո իսարէսի իչուն պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպասաա օլունանագ աշճ ասթաը թարիպի էօհտէսինատ օլուպ մանը հալը բումինին եիրմի իքինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գասար եիւզատ իչ թէնզիլի պիւգասալ եեվմը մէզգիրատ իհալէի գաթիէսի իհրա գելընանաղրնան չէրսիթը միւթէֆէրրիսաը անլամագ վէ միւնագասաա տասիլ օլմագ իսթէնէնէրին եիւզատ օն նիսպէթինատ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆիալէթնամէի միւսթասրպէն Խազինէի ճէլիէի միւչարիէյնանա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 20 իլուլ 323 2—2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԻՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐԻՆ ՀԱՄԱՐ «ՊԻԶԱ»,
ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը հարկաւոր ներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի Կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական ուժամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անտեղութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ Թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 դրուշ դրոշմատուրքի ենթակայ է վիզայի օրուան թուականով։ Նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւորապէս դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կնիքն ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին օ և է թիրութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկաւորները գլխաւորաբար կինոն սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմաթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին չեն սկսած գործածուիլ։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին գանձելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 հատուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն կատարուած ըլլալը կը նշանակուի, գրութիւնները քննուելէ յետոյ միայն։ Դրոշմատուրքը վիզա ընելու գործողութիւնը, 1323 յուլիս 19/1907 օգոստոս 1ին սկսեալ, Օսմ. Թղթատարական ճիւղին դիմաց Վիթալիս խանը գտնուած դրոշմաթուղթի Տնօրէնութեան գրասենեակին մէջ կը կատարուի։ Ծառայողներին, այս գործողութիւնը պիտի կատարուի նաեւ Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր կեդրոններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
1/19 օգոստոս 1907 30—16

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ (195)

ՔՔԹԼ ՍԱՆԸ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Ժ.Ե.

ԱՆՏԱՌԸ ԿԸ ՊԱՀԷ ԻՐ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

—Զաւակներս ձեզի ըսած ըլլալու են թէ այդ աղջկան սիրահարուած էին և կը սպասէին որ իրենց միջեւ ընտրութիւն մը կատարէր, պատասխանեց Նաթալի, դատաւորին խօսքը չլսել ձեւացնելով։ Անկարգութեան ու խոյ ծախքերու մասին իրարու հետ կը մրցէին՝ հաճոյ թուելու համար այդ աղջկան, որուն աղուտալի ազդեցութեան պատճառաւ մոխած էին եղբօրս տուած հարստութիւնը, մաս առ մաս ծախելով Ռուսաւօմանթի ու Լուվիէրի հողերը։

—Ահիկա իրենց գիտնալիք բանն է։

—Թերեւս ձեր գիտնալիք բանն է, մրմնջեց այրին մռայլ աչքերով։

—Անչուշտ հաշտ կ'ընթանայիք այդ աղջկան հետ, քանի որ ձեր զաւակներէն մէկուն կինը պիտի ըլլար ան։ Մայրական գորովով մը կը սիրէիք զանի։ Ձեր յարաբերութիւնները սիրալիր էին միթէ։

Այրին բարկութեան շարժում մը ըրաւ, ըսելով.

—Ձեմ կրնար ձեզի ծածկել որ իմ աղջիս համար երազած աղջիկս չէր ան։

—Ինչո՞ւ համար։

—Իր ակներեւ փառասիրութեան համար... և յետոյ...

—Պարաւոր էք ամէն ինչ ինձի ըսելու։

—Այն օրը որ այդ աղջիկը Ռուսաւօմանթի մանէր կարգ մը իրաւունքներով, ինչ պիտի ըլլար իմ վիճակս... Այն զաւակս որ Ժէրմէնի հետ պիտի ամուսնանար, միթէ կարեւորութիւն պիտի ընծայէր ինծի։ Վերջապէս չեմ կարծեր որ իմ զաւկներէս մէկուն երջանկութիւն պարգեւէր... Այդ չարժառիթներով չէի սիրեր զանի և կ'ընդդիմանայի դղեակին մէջ հաստատուելուն։

—Այդ ընդդիմութիւնը ձեր միջեւ պատճառած վէճերով չէ՞ր արտայայտուեր միթէ։

—Այո՛, կը խոստովանիմ թէ վերջերս չէի սքօղեր այդ կնոջ ներշնչած վախն ու արհամարհանքը։

—Վերջերս այդպիսի բան մը եղա՞ւ։

—Սպանութեան առջի օրը ըսել կ'ուզէք։ Ա՛հ, գիտէ՞ք միթէ։

—Այո՛։

Այրին թեթեւ վարանում մը ունեցաւ։ Իր ու Ժէրմէնի միջեւ ծագած կռուին ո՛չ ոք հանդիսատես եղած էր։ Դատաւորը ի՞նչպէս կրնար իմացած ըլլալ։ Ժէրմէնն այդ կռիւը պատմած էր Միշէլի ու Լօրանի, որոնք իրենց կարգին դատաւորին հաղորդած ըլլալու էին այդ լուրը։ Միթէ զինքը ամբաստանած էին անոնք, ըսելով թէ մայրերնին գոգծած էր այդ ոճիրը։ Թշուառականները համարձակած էին այդ բանն ընելու... Այո՛, այդպէս ըլլալու էր...եւ ահա ինչո՞ւ համար դղեակ դարձած էր դատաւորը՝ Նաթալին հարցաքննելու համար։ Այրին ատելութեամբ լեցուն ժպիտ մը արձակեց, խորհելով թէ իր զաւակները ամբաստանած էին զինքը։

Այն տեղանին վրայ ծռած, որ դատաւորէն կը բաժնէր զինքը, քինախնդիր ու ատենդոտ աչքերով կը դիտէր արդարութեան մարդը։ Զաւակներէն ընդունած հարուածը մոռցու էր...

—Այո՛, ոճրին առջի օրը զարկի այդ աղջկան, որովհետեւ լիրբ ընթացք մը ունէր...

Նաթալի ձեռքը երեսին տանելով յարեց։

—Իր մարակին հեռքը կը կրեմ տակաւին...։

—Կը տեսնեմ թէ ձեր երկուքին ձգտումը այնքան առաջ գացեր է որ անպատեհ աղէտ մը պիտի պատահէր...

—Այդ աղէտը չուշացաւ...

—Ինչ ըսել կ'ուզէք։

—Զաւակներս ստիպուեցան կամ զիս ընդունիլ եւ կամ այդ աղջիկը...

—Անտարակոյս ձեզ ընդունեցին...

—Ո՛չ, այդ աղջիկը։

—Իսկ դուք ի՞նչ ըրիք։

—Ինծի հրամայեցին Ռուսաւօմանթէն հեռանալ...

—Արտաքսեցի՞ն։

—Այո՛։

—Քանի որ մտքերնիդ դրած էք բան մը չծածկել ինձ, կը հաճի՞ք բացատրել թէ ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ երէկ իրիկուն դղեակ դարձաք, Բարիզի համար տոմսակնիդ առնելէ յետոյ, յանկարծ հրաժարելով ճամբորդելու գաղափարէն։ Վերջապէս ինչո՞ւ համար երեկ ցերեկ այնքան արագ կարգ վճռակի մը մատնուած էիք որ ձեզի հանդիպողները ամէնքն ալ զարմացեր են։

—Զաւակներուս ապերախտութիւնը խելայեղ կը դարձնէր զիս։ Ռուսաւօմանթէն մեկնելէս յետոյ ես ալ չէի գիտեր ըրածս։ Տեսակ մը երազ էր ան, զոր մարդ չի կրնար միտքը բերել արթնցած ատեն... Ինչպէս կայարան գացի։ Տոմսակս գնեցի։ Դրամ վճարեցի։ Կայարանին մէջ սպասեցի։ Կառախումբին մեկնումը չսեռաց՝ ու անոր ձայնը չլսեցի։ Ռուսաւօմանթ վերադարձայ։ Ինչ ըրի այդ իրիկունը։ Պարո՛ն, բնաւ ինծի մի՛ հարցընէք այդ բաները, քանի որ չպիտի կրնամ ճշդել եւ յստակօրէն պատասխանել։

—Զափազանց վրդոված ըլլալու էիք, այն ատենն որ ձեզի հետ խօսողներուն պատասխան չէիք տար։

—Կրնայ այդպէս ըլլալ։ Ձեմ յիշեր ո և է մէկը տեսած ըլլալս...

—Դղեակին ճամբան բռներ էք, բայց ուղղակի Ռուսաւօմանթ չէք գացեր... Ինչ գործ ունիք դղեակին մէջ։

—Անտառ մտա՞ր եմ... Միտքս չի գար...

—Այդ ատենն կորսնցուցած էիք ինքզինքնիդ։

—Այո՛։ Երեկուան օրը սոսկալի էր ինծի համար՝ զաւակներուս գործած վատութեան պատճառաւ։ Սակայն իմ կեանքիս մէջ պէտք է հաշուեմ այդ օրը, քանի որ ապրիլս չեմ զգացած...

—Անտառին մէջ Ժէրմէնի չհանդիպեցա՞ք բնաւ։

—Ձեմ գիտեր։ Եթէ երբեք ապացուցուած ըլլար որ տեսած եմ այդ աղջիկը, միասին խօսած ու անոր սպառնացած, և եթէ նոյն իսկ ապացուցուած ըլլար թէ ես սպանած եմ զինքը, դարձեալ պիտի ըսէի ձեզի. «Կարելի է... բայց ես բան մը չեմ գիտեր այդ մասին...» Վիշտս այնքան խորունկ էր որ ուրիշ բանի վրայ չէի խորհեր...

— Ցերեկին, Ժէրմէնի կողմէ բառ մը յղուած էր ձեր զաւակներուն, սա բառը պարզապէս. «Այսօ՛ր»։ Գիտէ՞ք այդ բառին նշանակութիւնը։ Եթէ չէք գիտեր, դէթ կրնա՞ք զիս առաջնորդել կամ թերեւս կռանել։

Այրին խոնջն երեւոյթ մը առաւ։ Ակներեւ ճիգեր կ'ընէր՝ այդ նոր գաղտնիքին թափանցելու համար։

— Նշանակութիւն մը պիտի տամ այդ բառին, բայց չեմ երաշխաւորեր ճշդութեանը համար, ըսաւ Նաթալի։ Առջի օրը, այդ աղջիկը զաւակներէս պահանջած էր որ